

А. В. Матченко, аспірант кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів

Н. І. Шевченко, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В «НАВИЧКАХ МАЙБУТНЬОГО» В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

У статті розглядається нагальна проблема формування та реалізації державної політики гендерної рівності у контексті розвитку навичок майбутнього. Авторами здійснено дослідження, за допомогою якого встановлено загальні тенденції розвитку глобального ринку праці та на підставі очікувань працедавців встановлено, як технологічні трансформації, соціально-економічні виклики, війна в Україні та динаміка ринку праці впливають на можливості жінок та чоловіків у сфері освіти, працевлаштування та професійного розвитку. Навички 21 століття, включаючи критичне мислення, комунікацію, креативність, а також цифрові й «зелені» компетенції, розглядаються як ключові чинники конкурентоспроможності на сучасному та майбутньому ринку праці. У роботі проаналізовано бар'єри, з якими стикаються жінки: гендерні стереотипи, цифровий розрив, обмеження в доступі до освіти, дискримінація на робочому місці, неоплачувана праця з догляду та фінансові труднощі. Також визначено роль соціальних та культурних норм у формуванні нерівного доступу до високотехнологічних галузей, таких як STEM. В українському контексті особливу увагу приділено впливу війни на освітні та професійні можливості жінок, які, незважаючи на нові виклики, виступають рушійною силою відновлення та інновацій. Підкреслено важливість участі жінок у процесах цифрової трансформації, гуманітарної допомоги та розвитку малого бізнесу. Автори наголошують на необхідності комплексного підходу до освітньої політики, що передбачає рівний доступ до навчальних програм, гнучкість робочого середовища, розвиток наставництва, підтримку жінок у лідерських позиціях. Стаття містить практичні рекомендації для державної політики, роботодавців і громадських організацій щодо впровадження гендерно-інклюзивних стратегій розвитку людського капіталу, адаптації до змін на ринку праці та стимулювання економічного зростання в умовах трансформаційного періоду.

Ключові слова: гендерна державна політика, гендерна рівність, навички майбутнього, цифрові навички, м'які навички, STEM, цифрова трансформація освіти, політика, держави.

A. V. Matchenko, N. I. Shevchenko. Gender equality in “skills of the future” in the conditions of digitalization of society

The article considers the urgent problem of forming and implementing a state policy of gender equality in the context of developing skills of the future. The authors conduct a comprehensive study that identifies general trends in the development of the global labor market and, based on employer expectations, analyzes how technological transformations, socio-economic challenges, the war in Ukraine, and labor market dynamics affect opportunities for women and men in education, employment, and professional development. 21st-century skills—including critical thinking, communication, creativity, as well as digital and “green” competencies—are presented as key factors of competitiveness in both current and future labor markets.

The study analyzes the persistent barriers faced by women: gender stereotypes, the digital divide, restricted access to education, workplace discrimination, unpaid caregiving labor, and financial constraints. Additionally, the article explores the role of social and cultural norms in shaping unequal access to high-tech sectors such as STEM. In the Ukrainian context, special attention is paid to the war's impact on women's educational and professional opportunities. Despite these challenges, women emerge as key drivers of recovery and innovation. Their involvement in digital transformation processes, humanitarian efforts, and small business development is emphasized as strategically vital for national resilience and post-war reconstruction.

The authors highlight the importance of a comprehensive approach to education policy that ensures equal access to training programs, workplace flexibility, mentoring development, and support for women in leadership roles. The article provides practical recommendations for public policy, employers, and civil society organizations on implementing gender-inclusive strategies for human capital development. These strategies aim to ensure adaptability to labor market changes and stimulate economic growth during a period of transformational change. Strengthening gender equality in future skills development is positioned not only as a matter of social justice but also as a fundamental component of Ukraine's sustainable recovery and long-term prosperity.

Key words: gender public policy, gender equality, future skills, digital skills, soft skills, STEM, digital transformation of education, policy, states.

Постановка проблеми. Гендерна рівність у навичках майбутнього стосується рівного доступу до навчання та можливостей, які надають жінкам, чоловікам, дівчатам та юнакам можливість відповідати жорстким

© А. В. Матченко, Н. І. Шевченко, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

та динамічним вимогам в умовах мінливості ринку робочої сили, що характеризується технологічним прогресом та зміною економічного ландшафту [1, 2]. Питання гендерної рівності в навичках майбутнього набуває дедалі більшої актуальності, оскільки зберігається нерівність у розвитку навичок та можливості працевлаштування на посади рівня вищого за середній, особливо у галузях з високим попитом та складним процесом підготовки фахівців, таких як наука, технології, інженерія та математика (STEM) [3]. Досягнення гендерної рівності у навичках – це не лише питання соціальної справедливості, але й важливе для економічного зростання та інновацій, оскільки різноманітні точки зору сприяють кращому вирішенню проблем та прийняттю рішень на робочому місці [4]. Історично шлях до гендерної рівності в робочій силі формувався різними рухами, правовими реформами та змінами в суспільних поглядах, що призводило до збільшення участі жінок у різних професіях. Однак сучасні виклики, включаючи стрімкі технологічні перетворення, що можуть призвести до повного переформатування існуючого ринку праці та вкорінені гендерні стереотипи, продовжують обмежувати доступ жінок та дівчат до навчання та можливостей просування по службі [5]. Прогнози показують, що мільйонам жінок у всьому світі, можливо, доведеться підвищити кваліфікацію або перекваліфікуватися до 2030 року, щоб залишатися конкурентоспроможними, що підкреслює терміновість впровадження цільових ініціатив з розвитку робочої сили, які надають пріоритет гендерній інклюзивності [6].

Гострі суперечки навколо цієї теми доволі часто спровоковані, що зрозуміло та передбачувано, існуючим гендерним розривом в оплаті праці, недостатнім представництвом жінок на керівних посадах. Іншим джерелом виступає постійний вплив соціально-економічних і культурних бар'єрів, які перешкоджають доступу до формування освітніх можливостей дівчат та жінок, що в свою чергу не дозволяє, або обмежує можливості професійного розвитку жінок [7]. Ефективність різних стратегій щодо розвитку освітніх навичок та кращої адаптації на робочому місці, таких як програми наставництва, гнучкий графік роботи та навчання з використанням інноваційних освітніх технологій, обговорюється серед політиків та активістів, лунають заклики до комплексних підходів, що враховують як системну нерівність, так і індивідуальні потреби та можливості чоловіків та жінок [8].

З розвитком майбутнього ринку праці, сприяння гендерній рівності в розвитку навичок стає критично важливим для створення більш інклюзивної економіки. Спільні зусилля різних секторів – уряду, приватних організацій та громадянського суспільства – є важливими для усунення бар'єрів та просування політики, яка не лише підтримує участь жінок, але й використовує їхній потенціал як ключових рушійних сил інновацій та зростання ринку робочої сили.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми формування та реалізації гендерної політики, її вплив на зайнятість, вивчення зародження та поширення гендерних стереотипів, визначення умов розвитку жіночого лідерства у політиці та суспільстві знайшли відображення в багатьох роботах українських дослідників зокрема: Т. Василюк, І. Головащенко, Л. Гонюкова, А. Дудніченко, Л. Кормич, В. Ковальов О. Микитко, С. Оксамитна, О. Пархоменко-Куцевіл, Ю. Секунова, та ін. Особливо актуальними стають питання та тенденції що формують попит на «навички 21 століття», цифрові та «зелені» навички, а також існуючі гендерні розриви, які перешкоджають повноцінній участі жінок у цих сферах.

Мета статті – системний аналіз світового досвіду у формуванні навичок майбутнього, їх вплив на зміну світового ринку праці, гендерні стереотипи що перешкоджають повноцінній участі жінок у процесі. В нашій роботі ми ставимо перед собою завдання надати всебічний та поглиблений аналіз гендерної рівності у контексті навичок майбутнього. Він особливо висвітлює унікальний досвід, виклики та прогрес України, особливо в умовах триваючої війни та подальших зусиль з відновлення

Виклад основного матеріалу. Глобальний ринок праці переживає глибокі трансформації, зумовлені технологічним прогресом, геоekonomічною фрагментацією, економічною невизначеністю, міграційними кризами, демографічними змінами, втратою опори в питаннях безпеки та розвитку в межах міжнародного законодавства, що призводить як до не спровокованої агресії російської федерації так і до можливостей інших війн та конфліктів та переходом до «зеленої» економіки. Ці макротенденції докорінно змінюють як робочі ролі, так і навички, необхідні для їх виконання. Зрозуміло що зміни, прямо або опосередковано впливають на гендерні ролі та стереотипи суспільства, послаблюючи чи посилюючи їх. У цьому динамічному середовищі критично важливими стають навички майбутнього, або «навички 21 століття», що охоплюють вирішення проблем в наступних напрямках: критичне мислення, комунікація, співпраця та самоорганізація. Крім того, такі риси та навички як креативність, інноваційність, етика, мотивація, наполегливість та здатність до навчання протягом усього життя визначаються як ключові для майбутнього професійного становлення та успіху [9]. Здатність до аналітичного мислення незмінно залишається лідером, базовою навичкою серед роботодавців, за ним слідує стійкість, гнучкість, адаптивність, лідерство та соціальний вплив. Креативне мислення, допитливість та прагнення до безперервного навчання також значно зростають у важливості. Існує нагальна потреба у безперервному підвищенні кваліфікації та перекваліфікації робочої сили, оскільки робочі місця все більше інтегрують проривні технології, такі як штучний інтелект та Інтернет речей. Роботодавці по всьому світу очікують, що приблизно 39% існуючих наборів навичок трансформуються або застаріють до 2030 року, що підкреслює нагальність адаптації до цих мінливих вимог [9].

Гендерна рівність, як будь яка форма рівності, широко визнається як фундаментальне право людини та потужний каталізатор економічного зростання та соціального розвитку. Проведенні протягом значного часу дослідження послідовно демонструють, що організації з вищим рівнем гендерного розмаїття досягають значно більшої прибутковості порівняно з менш різноманітними конкурентами. Окрім прямих економічних переваг, прогрес у розширенні економічних можливостей жінок та дівчат дає позитивні результати для організацій, громад та національних економік загалом [10].

Україна стоїть перед кількома глобальними викликами: по-перше необхідно вижити і зберегти себе як національну державу, також їй необхідно не лише адаптуватися до глобальних змін та розуміння невідворотності формування іншої освітньої парадигми щодо навичок майбутнього, але й робити це в умовах масштабних руйнувань та соціальних потрясінь, спричинених війною. Ця ситуація загострює та актуалізує нагальну потребу у постійному розвитку навичок. В реаліях України це означає, що політики та урядовці розробляючи програми мають пам'ятати та враховувати необхідність розроблення їх таким чином, щоб враховувати не лише «майбутнє», але й безпосереднє «сьогодення» війну та викликані нею кризи, як-то руйнування, постійний страх ушкоджень та переміщення населення і викликані цим зміни. Жінки, які непропорційно страждають від економічних та соціальних наслідків війни, зокрема через внутрішнє переміщення та зростання тягаря неоплачуваної праці, одночасно визначаються як ключові рушії відновлення та інновацій. Таким чином, гендерна рівність у навичках майбутнього стає наріжним каменем як для негайної стійкості, так і для довгострокової відбудови [11].

Як зазначається в одному з досліджень, саме державні службовці повинні будуть «виграти мир» після військової перемоги, що підкреслює їхню важливість для євроінтеграції та післявоєнної відбудови [12]. Гендерна рівність є стратегічним активом для національної стійкості та відновлення, виходячи за рамки простого питання соціальної справедливості. Інвестування в доступ жінок та дівчат до навичок майбутнього та їх розвиток дозволяє Україні повною мірою використовувати свій людський капітал, прискорювати економічне відродження та будувати більш стійке та адаптивне суспільство, здатне протистояти майбутнім викликам. Жінки відіграють вирішальну роль у підтримці та відновленні економіки, причому понад 50% нещодавно зареєстрованих підприємств очолюються жінками. Вони також беруть на себе лідерські ролі в гуманітарній роботі, громадянському суспільстві та мобілізації громад. Це підкреслює, що активне залучення жінок до розвитку навичок майбутнього є не лише соціальним імперативом, але й стратегічною економічною необхідністю для України.

Навички майбутнього можна класифікувати за кількома ключовими категоріями, які відображають мінливі вимоги глобального ринку праці.

Таблиця 1

Ключові навички майбутнього та їх соціально-економічна значущість

Категорія навичок	Опис та приклади	Економічна значущість
Навички 21 століття (м'які навички)	Критичне мислення, вирішення проблем, ефективна комунікація, співпраця, самоорганізація, креативність, інноваційність, етика, мотивація, наполегливість, здатність до навчання протягом усього життя, аналітичне мислення, стійкість, гнучкість, лідерство, соціальний вплив, допитливість.	Підвищують продуктивність, сприяють інноваціям, покращують адаптивність до змін, формують ефективні команди, є ключовими для успіху в будь-якій професії, особливо в умовах швидких технологічних змін.
Цифрові навички	Використання комп'ютерів та смартфонів, управління файлами, навігація в інтернеті, електронна пошта, текстові процесори, електронні таблиці, презентації, відеоконференції, миттєві повідомлення, аналіз даних, цифровий маркетинг, веб-розробка, програмування, кібербезпека, штучний інтелект.	Необхідні для підвищення працевлаштування, продуктивності та професійної стійкості. Забезпечують ефективне використання технологій, автоматизацію завдань, прийняття рішень на основі даних, що є критичним для економічного зростання та конкурентоспроможності в цифровій економіці.
«Зелені» навички	Знання, здібності та цінності, необхідні для мінімізації впливу на довкілля. Включають технічні навички для низьковуглецевого сільського господарства, інженерії відновлюваної енергетики, проектування енергоефективних будівель, а також екологічна грамотність для всіх професій.	Ключові для досягнення цілей щодо нульових викидів, розвитку сталої економіки, створення нових робочих місць у «зелених» секторах (енергетика, будівництво, відходи), підвищення енергоефективності та екологічної стійкості країни.

Джерело: складено автором

Навички 21 століття (м'які навички): це наскрізні компетенції, необхідні для орієнтування у складних та швидкозмінних середовищах в ситуації часткової чи повної невизначеності. Вони включають критичне мислення, вирішення проблем, ефективну комунікацію, співпрацю та самоорганізацію. Крім того, креативність,

інноваційність, етика, мотивація, наполегливість та здатність до навчання протягом усього життя також визнаються ключовими для майбутнього успіху. Аналітичне мислення незмінно є найзатребуванішою базовою навичкою серед роботодавців, за ним слідують стійкість, гнучкість, адаптивність, лідерство та соціальний вплив. Креативне мислення, допитливість та прагнення до безперервного навчання також значно зростають у важливості.

Цифрові навички: це навички стосуються знань та здібностей, необхідних для ефективного та належного використання технологічних інструментів у особистій та професійній сферах, що підвищує працевлаштування, продуктивність, креативність та професійну стійкість. Вони охоплюють спектр від базових здібностей, таких як використання комп'ютерів та електронної пошти, управління файлами та навігація в Інтернеті, до проміжних навичок, таких як створення контенту та управління автоматизованими процесами. Передові цифрові навички включають такі сфери, як графічний дизайн, розробка мультимедіа, аналіз даних, штучний інтелект, кібербезпека та програмування. Всесвітній економічний форум прогнозує, що 42% поточних завдань будуть автоматизовані до 2027 року завдяки широкому впровадженню ШІ та інших новітніх технологій, що підкреслює критичний та прискорюючий попит на цифрову компетентність [9].

«Зелені» навички: Ці навички визначаються як знання, здібності, цінності та ставлення, необхідні для формування та підтримки суспільства, яке мінімізує вплив людської діяльності на навколишнє середовище. «Зелені» навички є незамінними для досягнення цілей щодо нульових викидів парникових газів і все більше інтегруються в усі галузі. Це включає спеціалізовані технічні навички для ролей у низьковуглецевому сільському господарстві, інженерії відновлюваної енергетики та проектуванні енергоефективних будівель, а також навички, що дозволяють працювати екологам, лісникам і навіть у, здавалося б, нетрадиційних «зелених» професіях, таких як механіки велосипедів або кліматично-грамотні вчителі. Підвищення кваліфікації існуючої робочої сили визначено як основну стратегію для подолання дефіциту «зелених» навичок, причому шляхи професійної освіти відіграють особливо важливу роль.

Швидкі темпи технологічної еволюції означають, що багато навичок швидко застарівають, часто вже через два роки, що призводить до поширеного «розриву у навичках». Подолання цього розриву є першочерговим завданням для забезпечення успіху організації та підвищення національної конкурентоспроможності у світовій економіці. Ці орієнтовані на майбутнє навички є не просто перевагою, а необхідністю для життєздатності майбутніх ринків праці та для стимулювання всебічного економічного відновлення.

Ці різні категорії навичок, що не є ізольованими чи самодостатніми, а навпаки глибоко та синергетично взаємопов'язані. Наприклад, розробка та впровадження «зелених» технологій, які вимагають «зелених» навичок, все більше залежать від передових цифрових можливостей, таких як штучний інтелект та аналіз масиву великих даних, робота в системі відкритих даних тощо (цифрові навички). Крім того, успішні інновації та адаптація як у цифровій, так і в «зеленій» сферах вимагають сильних навичок 21 століття, таких як вирішення проблем, співпраця та адаптивність. Таким чином, для максимального впливу на національний розвиток та конкурентоспроможність необхідний цілісний та інтегрований підхід до розвитку навичок, а не розрізнені ініціативи з навчання. Політики повинні визнавати та підтримувати ці взаємозалежності.

Швидкі темпи застарівання навичок, коли багато компетенцій стають неактуальними вже через кілька років, вказують на фундаментальну зміну у самій природі «навички». Всесвітній економічний форум підкреслює, що «допитливість та навчання протягом усього життя» є одними з навичок, що швидко зростають у важливості [9]. Це означає, що мова йде вже не про набуття статичного набору компетенцій, а про розвиток мета-навички безперервного навчання та адаптації. Це має глибокі наслідки для традиційних освітніх та навчальних систем, які часто зосереджуються на одноразовому отриманні кваліфікації. Вони повинні принципово змінити свій підхід, надаючи пріоритет розвитку адаптивності, критичного мислення та поширеної культури безперервного підвищення кваліфікації та перекваліфікації протягом усього кар'єрного циклу людини.

За останні десятиліття жінки пережили позитивні глобальні зміни у розширенні економічних можливостей та рівності на робочому місці, значною мірою завдяки досягненням в освіті, розвитку організаційних практик та підтримуючим державним політикам. У глобальному масштабі гендерний розрив в освіті майже подолано, досягнувши 95% паритету. Однак, незважаючи на цей прогрес, значні нерівності зберігаються. Глобальний гендерний розрив у оплаті праці становив 23% у 2019 році, 22% у 2021 році, 21,8% в 2023 році та 20% в 2024 році, і жінки продовжують бути недостатньо представленими у високопродуктивних секторах [13]. За поточними темпами змін, за оцінками, для досягнення рівної економічної участі жінок у всьому світі знадобиться понад 200 років. Прогнози на 2030 рік вказують, що понад 340 мільйонів жінок та дівчат все ще житимуть у крайній бідності, і лише 61% жінок працездатного віку братимуть участь у робочій силі, порівняно з 91% чоловіків [14].

Глибоко вкорінені гендерні упередження значно впливають на вибір кар'єри, часто спрямовуючи жінок у традиційно «жіночі» сектори, одночасно відмовляючи їм від високооплачуваних технічних галузей, таких як інженерія та ІТ. Суспільні норми та стереотипи, які діти засвоюють до семи років, сприяють нестачі жінок у STEM-кар'єрах та чоловіків у секторі догляду. «Маскулінні культури», поширені в STEM, що характеризуються «маскулінними» установками та диференційованим ставленням, активно перешкоджають успіху жінок.

За оцінками, 110 мільйонів дівчат та молодих жінок можуть не завершити навчання до 2030 року. У всьому світі на 244 мільйони менше жінок, ніж чоловіків, користуються Інтернетом, що серйозно обмежує їхній доступ до освітніх та робочих можливостей [15]. Бар'єри для цифрового доступу включають поширені соціальні норми, фінансові витрати, проблеми безпеки та обмеження мобільності. Значною проблемою є те, що багато програм цифрової грамотності неадекватно вирішують унікальні соціальні та культурні перешкоди, з якими стикаються жінки при доступі до технологій.

Постійний дисбаланс у неоплачуваній праці з догляду у всьому світі означає, що до 2050 року жінки, за прогнозами, все ще витрачатимуть на 9,5% більше часу (на 2,3 години на день більше) на таку роботу, ніж чоловіки, що серйозно обмежує їхню участь в освіті та оплачуваній зайнятості. Цей тягар, у поєднанні з відсутністю доступного догляду за дітьми та негнучкими умовами праці, безпосередньо обмежує здатність жінок входити або залишатися на «зелених» робочих місцях.

Навіть після набуття відповідних навичок через навчання жінки часто стикаються з труднощами у пошуку роботи або просуванні по службі через повсюдну дискримінацію на робочому місці, недостатнє наставництво та обмежені можливості для нетворкінгу. Нестача жіночих рольових моделей та наставників в ІТ-індустрії, наприклад, створює значну перешкоду для зростання та просування жінок.

Фінансова вартість навчальних програм, навіть якщо вони субсидуються, може бути серйозною перешкодою для жінок, особливо для тих, хто походить з економічно неблагополучних верств населення, через приховані витрати, такі як транспорт, навчальні матеріали та догляд за дітьми.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Гендерна рівність у навичках майбутнього є не просто питанням соціальної справедливості, а фундаментальною передумовою для стійкого відновлення та сталого розвитку України. Незважаючи на величезні виклики, спричинені триваючою війною, яка непропорційно вплинула на жінок через вимушену зміну місця проживання, збільшення тягара догляду за членами родини та економічну нестабільність, вона також, парадоксальним чином, каталізувала нові можливості для жінок вступати до традиційно чоловічих секторів та брати на себе критично важливі ролі у цифровій трансформації. Відданість України зміцненню політики гендерної рівності очевидна у її національних стратегіях та узгоджених зусиллях уряду, громадянського суспільства та міжнародних партнерів через різноманітні ініціативи з розвитку навичок та розширення можливостей. Однак, стійкі суспільні стереотипи, важкий тягар неоплачуваної праці з догляду за родиною та необхідність надійного забезпечення дотримання політики залишаються значними бар'єрами.

Просування гендерної рівності у навичках майбутнього вимагає цілісного підходу, який зміцнює екосистему освіти та навчання, впроваджує комплексні політичні та законодавчі реформи, створює справді дружнє середовище та забезпечує стале, гендерно-орієнтоване фінансування. Надаючи пріоритет підходу «людський капітал перш за все», який інтегрує благополуччя та перетворює адаптації, викликані кризою, на стратегічні, довгострокові зміни, Україна може використати весь потенціал своєї жіночої робочої сили для побудови більш інклюзивного, справедливого та процвітаючого майбутнього.

Список використаних джерел:

1. OECD. Gender, Education and Skills: The Persistence of Gender Gaps in Education and Skills. OECD Publishing, 2023. URL: https://www.oecd.org/en/publications/gender-education-and-skills_34680dd5-en.html
2. World Bank. The Equality Equation: Advancing Participation of Women and Girls in STEM. 2020. URL: <https://surl.li/wqxiax>
3. European Commission. Addressing the Gender Gap in STEM Education Across the EU. NESET Analytical Report, 2024. URL: <https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2024/05/NESET-AR02-Analytical-report-with-identifiers-1.pdf>
4. Cedefop. Closing the Gender Gap in Vocational Education and Training. 2023. URL: <https://surl.li/brswaj>
5. European Schoolnet. Bridging the Gender Gap in STEM Education. 2024. URL: <https://www.eun.org/news/detail?articleId=7958726>
6. UNDP. Gender Equality and Resilience in Ukraine's Energy Sector. 2024. URL: <https://surl.li/pdbiui>
7. European Institute for Gender Equality. Study and Work in the EU: Set Apart by Gender. 2017. URL: https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/20173992_kina26893enn_pdf.pdf
8. European People's Party (EPP). Europe Needs More Women in STEM. 2023. URL: <https://surl.li/xlmcsy>
9. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2023. Geneva: World Economic Forum, 2023. URL: <https://surl.li/emqxng>
10. International Labour Organization. Skills for gender equality. Geneva: ILO, 2022. URL: <https://www.ilo.org/skills-gender-equality>
11. UN Women – Ukraine. Women lead humanitarian, economic, and legal efforts amid years of Russia's war on Ukraine. 2025. URL: <https://surl.li/sdpmtl>
12. Ogryzko, L. Greasing the gears: Readyng Ukraine's civil service for a European future. European Council on Foreign Relations. URL: <https://surl.li/xwpcqb>

13. Global Witness. (2024). Our gender pay gap 2024, and why NGOs should opt to report. URL: <https://www.globalwitness.org/en/blog/our-gender-pay-gap-2024-and-why-ngos-should-opt-report/>
14. UN Women. The 11 biggest hurdles for women's equality by 2030. 2023. URL: <https://surl.li/cfhojf>
15. International Telecommunication Union. Facts and Figures 2023. The gender digital divide. URL: <https://surl.li/tkzvuj>

References:

1. OECD (2023). Gender, Education and Skills: The Persistence of Gender Gaps in Education and Skills. OECD Publishing, URL: https://www.oecd.org/en/publications/gender-education-and-skills_34680dd5-en.html [in English].
2. World Bank (2020). The Equality Equation: Advancing Participation of Women and Girls in STEM. URL: <https://surl.li/orpvoh> [in English].
3. European Commission (2024). Addressing the Gender Gap in STEM Education Across the EU. NESET Analytical Report, URL: <https://surl.cc/wtysrh> [in English].
4. Cedefop (2023). Closing the Gender Gap in Vocational Education and Training. URL: <https://surl.li/avbutp> [in English].
5. European Schoolnet (2024). Bridging the Gender Gap in STEM Education. 2024. URL: <https://www.eun.org/news/detail?articleId=7958726> [in English].
6. UNDP (2024). Gender Equality and Resilience in Ukraine's Energy Sector. URL: <https://surl.li/ddctkn> [in English].
7. European Institute for Gender Equality (2017). Study and Work in the EU: Set Apart by Gender. URL: https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/20173992_kina26893enn_pdf.pdf [in English].
8. European People's Party (EPP) (2023). Europe Needs More Women in STEM. URL: <https://surl.lt/nunhbd> [in English].
9. World Economic Forum (2023). The Future of Jobs Report 2023. Geneva: World Economic Forum, URL: <https://surl.li/lqpjvv> [in English].
10. International Labour Organization (2022). Skills for gender equality. Geneva: ILO, URL: <https://www.ilo.org/skills-gender-equality> [in English].
11. UN Women – Ukraine (2025). Women lead humanitarian, economic, and legal efforts amid years of Russia's war on Ukraine. URL: <https://surl.cc/nnapkp> [in English].
12. Ogryzko, L. (2024, March 28). Greasing the gears: Readyng Ukraine's civil service for a European future. European Council on Foreign Relations. <https://surl.li/synxid> [in English].
13. Global Witness. (2024). Our gender pay gap 2024, and why NGOs should opt to report. URL: <https://surl.li/zsplod> [in English].
14. UN Women (2023). The 11 biggest hurdles for women's equality by 2030. URL: <https://surl.lu/qlfdfo> [in English].
15. International Telecommunication Union (2023). Facts and Figures 2023. The gender digital divide. URL: <https://surl.lu/tgioyy> [in English].

Дата надходження статті: 01.08.2025

Дата прийняття статті: 25.08.2025

Опубліковано: 16.09.2025